

Ny Tid

Rapport 2

Wojtek Kalinowski

What's left? Fransk vänster efter förnyelsen som aldrig kom

arenaidé

Wojtek Kalinowski

What's left?

**Fransk vänster efter
förnyelsen som aldrig kom**

Publicerat i mars 2010

©2010 Författaren och Arena Idé

Foto: riviera 2005/Flickr.com

Arena Idé är en del av Arenagruppen
www.arenagruppen.se

Arenagruppen
Drottninggatan 83
111 60 Stockholm.
Tel (vx): 08-789 11 60
Fax: 08-411 42 42

Ny tid är ett projekt inom tankesmedjan Arena Idé. Syftet är att befrämja en radikal och progressiv idéutveckling inom olika politikområden. Projektet kommer att söka inspiration från såväl andra länder som de senaste forskarrönen. Inom projektet kommer vi att publicera rapporter och uppsatser kring en rad frågor och med en bred ansats. Rapporterna kommer att presenteras och diskuteras på offentliga seminarier.

What's left?

Fransk vänster efter förnyelsen som aldrig kom

Vänsterpolitik i ett alltmer splittrat samhälle	5
I huvudet på den "typiske" vänsterväljaren	6
Socialistpartiet: interna blockeringar och rop på förnyelse	8
Radikalvänstern: många partier med få framgångar	12
De Grönas uppbrott	13
En oviss framtid till mötes	14

Vänsterpolitik i ett alltmer splittrat samhälle

Det finns djupgående historiska och sociala orsaker till vänsterns svårigheter i dagens Frankrike, men Frankrike är inte det enda landet där vänstern inte förmår ta sig an de omvälvningar som pågår sedan 1980- och 90-talen, framför allt (men inte enbart) på arbetsmarknaden. Fransk ekonomi har gått igenom samma "produktivitetsslag" som andra länders ekonomier, med samma insider/outsider-problematik och samma utanförskap som följd; jämfört med Sverige är segregationen på arbetsmarknaden äldre och djupare, och den franska sysselsättningspolitiken har varit mindre framgångsrik på att motverka dem.

I ett sådant övergripande och jämförande perspektiv handlar vänsterns problem framför allt om växande svårigheter att jämka samman olika gruppintressen i ett samhälle som glider isär och där misstron växer mellan de olika grupperna. I ett europeiskt perspektiv är det snarare Sverige som utgör undantaget i den meningen att den generella välfärdsstaten förmår "väva ihop" arbetarklassens och medelklassens intressen på ett sätt som Tysklands eller Frankrikes korporativa välfärdsstater inte kunnat göra.¹

Det är ett välkänt faktum att de kontinentala välfärdsstaterna har drabbats hårdare än den svenska av de senaste årtiondenas utveckling. Den sociala kris som började i samhällets "utkanter" i slutet på 1970-talet har nått själva "kärnan", medelklassen, där rädslan för nedklassning har spridit sig sedan början på 2000-talet. I det klimatet är det svårt att vinna val på solidaritet med de allra svagaste grupperna (efter förortskravallerna 2005 lovades ambitiösa satsningar på de mest utsatta områdena, men ytterst få av löftena har infriats, och hela saken verkar för tillfället "glömd"). Att högern då får övertag verkar nästintill självklart - när tilliten till kollektiva lösningar brister är det mer lönande att anpassa kvaliteten till köpkraften, till exempel genom att sänka skatten och hänvisa till marknadens tjänster inom vård, skola och omsorg. Och det blir lika lönande politiskt att vilja individualisera riskerna, till exempel genom att hänvisa till privata försäkringar. Samtidigt tolkar en del av förlorarna om sin utsatthet till ett blint och stumt "nu får det vara nog" - med dem som inte sköter sig, med dem som åker snålskjuts och så vidare.

Det är denna kombination av liberala och auktoritära budskap som förklarar Nicolas Sarkozys popularitet. I den franska presidentkampanjen 2007 vädjade Ségolène Royal tafatt om att "inte

---

¹ *Den sociala demokratins andra århundrade? Pusselbitar till en ny reformism*, Nilsson, Anders; Nyström, Örjan Atlas bokförlag 2005.

vända medborgarna mot varandra", men Sarkozy hade bättre förstått medborgarna än hon; frustrationen och misstron fanns latent i själva det sociala livet, allt som krävdes var att ge dem ett språk.

Granskar vi dessa tendenser mer specifikt utifrån den franska samhällsmodellen visar det sig att en viktig del av problemet ligger i allt djupare "horisontella" ojämlikheter, alltså sociala klyftor som inte har så mycket med inkomstnivåer utan med ställningen inom trygghetssystemet att göra. Man kan ligga på snarlik inkomstnivå men ha tillgång till mer eller mindre generösa sjukdoms- och pensionsförsäkringar, mer eller mindre trygga anställningsformer, mer eller mindre fackligt beskydd på arbetsplatsen, mer eller mindre sociala tjänster (t.ex. företagssponsrade dagis), bättre eller sämre plats på bostadsmarknaden (å ena sidan nekas anställda med otrygga kontrakt både hyresrätter och bostadslån, å andra sidan reserveras en del av hyresbeståndet med rimliga hyror till anställda inom stora företag, eller som tjänstebostäder för offentlig sektor) o.s.v. Otrygga arbetskontrakt, "skräddarsydda" för unga, lågutbildade och långtidsarbetslösa, har florerat i Frankrike ändå sedan början på 1990-talet, både inom offentlig och inom privat sektor: tillsammans med sänkta sociala avgifter har de utgjort grundreceptet i den franska sysselsättningspolitiken.

Längst ner på löneskalan utspelas samma kamp mellan *working poor*, men nu är insatsen den "goda", stabila minimilönen: den lagstadgade minimilönen (SMIC) är relativt hög i Frankrike, men miljoner *smicards* har låsts in i ofrivilliga halvtidsjobb och pendlar mellan SMIC och perioder av arbetslöshet. Franska sociologer som François Dubet sammanfattar situationen med fyra idealtyper, som på sitt sätt utvecklar och nyanserar den enkla dikotomin insider-outsider: de konkurrenskraftiga, de beskyddade, de prekära och de utslagna.

I huvudet på den "typiske" vänsterväljaren

Denna bakgrund rymmer mycket av det som vänstern i Frankrike inte orkat ta itu med, eller ens velat se. Ju djupare de "horisontella" klyftorna skar i det franska samhället desto oförsonligare blev den fördelningspolitiska debatten, och desto klarare framträdde Socialistpartiets (PS) hämsko, dess exklusiva band med de "beskyddade". Dess kärnväljare jobbar oftast inom offentlig sektor, dess inre partiliv och framför allt dess ledarskikt domineras av statliga tjänstemän. Detta är i sig inget nytt: när partiet för första gången kom till makten (1981) var hälften av de nya folkvalda antingen statliga tjänstemän eller universitetslärare. Men konsekvenserna blev tydligare ju längre

den sociala krisen framskred: partiet blev alltmer isolerat från de folkliga väljargrupperna och verkade maktlöst inför extremhögerens frammarsch. Så sjönk dess stöd inom arbetarklassen stadigt under 1980- och 1990-talen; 2002 skulle botten nås med 15 procent för presidentkandidaten Lionel Jospin, innan Ségolène Royal tog tillbaka en del av den förlorade terrängen (25 procent i presidentvalets första valomgång 2007). (Samma öde drabbade för övrigt Kommunistpartiet, och i parlamentsvalet 1997 blev Nationella Fronten det största arbetarpartiet, med stöd av 20 procent bland arbetarna och 30 procent bland väljarna med arbetarbakgrund.) Sedan dess domineras debatten av frågan om hur vänstern kan hitta tillbaka till dessa grupper.

Tabellen nedan visar röstfördelningen inom olika yrkesgrupper i presidentvalet 2007 (andra valomgången mellan Sarkozy och Royal) : med undantag för företagare och jordbrukare – klassiska högergrupper – är det slående hur jämn "matchen" mellan Sarkozy och Royal var.

Franska presidentvalet 2007, andra valomgången : röstfördelningen enligt yrkesgrupp

	Sarkozy	Royal
Butiksägare, hantverkare och företagare	82 %	18 %
Jordbrukare	67 %	33 %
S.k. "fria yrken" (t.ex. privata läkare) och högre chefer	52 %	48 %
Chefer på mellan- och lägre nivå	49 %	51 %
Anställda på icke chefsnivå	49 %	51 %
Arbetare	46 %	54 %

Källa : Ipsos

Den "typiske" vänsterväljaren jobbar alltså företrädesvis i offentlig sektor, och hans profil känns ganska avlägsen de folkliga väljargrupperna. Därutöver blir bilden av honom ganska diffus, och andra faktorer får tas med i beräkningen än yrket, till exempel bostadsmiljön. Den extrema fokuseringen på skolan i den franska medelklassens sociala reproduktion förklarar den starka urbana segregationen och sambandet mellan var man bor och hur man röstar : stadskärnor med välutbildade grupper och högre tjänstemän kan mycket väl rösta vänster, medan lägre medelklass som högbelånat sig för att komma undan de nedslitna kommunalbostäderna är mycket mer lyhörd för Sarkozys retorik.

Undersökningar som gjordes före presidentvalet 2007 pekade ut två huvudsakliga stridsämnen som klart urskiljde väljare som definierar sig som "vänster" från dem som definierar sig som "höger": inställningen till den fria marknaden och till invandringen, där högerväljarna var klart mer positiva till den första och vänsterväljarna till den andra. Men de pekade också på viktiga skillnader inom respektive väljargrupp: precis som det finns flera politiska kulturer inom fransk höger – den liberala, den katolska och "revoltkulturen" eller högerpopulismen – är vänsterväljarnas profil mångfacetterad och delvis motsägelsefull. Inställningen till kulturell mångfald är ett bra exempel: lagen om förbudet av religiösa symboler i skolan (det s.k. slöjförbudet) fick starkt stöd inom vänstern, med Kommunistpartiet och De Gröna som de enda undantagen. Det är bara ett av många spår som leder till den republikanska traditionen inom fransk vänster, och som gör den mistrogen mot all form av "separatism", i synnerhet när denna tar sig religiösa uttryck.

Ett annat exempel är retoriken om att det får vara "slut på daltandet" ; ett "klassiskt högerämne" kan man tycka, som ändå kan få gehör bland vänsterväljare. Under valkampanjen 2007 tog Ségolène Royal vid flera tillfällen till ganska auktoritära slogans (t.ex. föreslog hon att låsa in minderåriga brottslingar i bevakade läger), tydligen i tron att det var på det sättet som vänstern skulle "hitta tillbaka" till de folkliga väljargrupperna.

Socialistpartiet: interna blockeringar och rop på förnyelse

Partiet behåller en stark lokal förankring och står sig väl i kommunala och regionala val, men verkar som förlamat på nationell nivå. François Mitterrand hade på sin tid lyckats med konststycket att först ena partiet, därefter bilda en allians med Kommunistpartiet och slutligen erövra makten (1981). Under hans tid som president (1981-1995) behöll också PS en intern disciplin trots de snabba svängningarna i den ekonomiska politiken. I början på 1990-talet blev dock sprickorna synliga igen, och partiet skakades i grunden av en rad "affärer", av katastrofvalet 1993 samt av medlemsrasen (från 204 000 till 93 000 mellan åren 1989 och 1995, efter en viss återhämtning kring sekelskiftet ligger partiet idag på ca 120 000). Sedan dess hörs ropen på "förnyelse", men de ropen maskerar en djup oenighet om vad ordet egentligen skall innebära.

1995 kom den första kraftmätningen som visade att vänstern i grunden var splittrad på en rad centrala punkter: den stora strejken i december, där hela kollektivtrafiken samt stora delar av offentlig sektor lamslagits under mer än en månad. Ett av de omstridda förslagen gällde

pensionssystemet och antalet arbetsår som berättigar till full pensionsrätt: högerregeringen Juppé ville höja taket från 37,5 till 40 för offentligt anställda, såsom det hade gjorts för privat anställda två år tidigare. De två största fackföreningsförbunden – CGT, historiskt sett lierat med det franska Kommunistpartiet, och det "reformistiska" CFDT – tog diametralt olika ställningar i frågan: CGT manade till generalstrejk och fick stöd av radikalvänstern, av Kommunistpartiet samt av vänsterintellektuella med Pierre Bourdieu i spetsen, medan CFDT (och en rad andra vänsterintellektuella) stödde reformen. Och vad gjorde Socialistpartiet? Det var alltför splittrat för att kunna ta ställning; ledningen publicerade en deklaration till stöd för de strejkande men vägrade sedan delta i manifestationerna, och flera av partiets högsta ledare visade stöd för reformplanen. Detta mönster skulle upprepas flera gånger framöver: varje gång en känslig fråga dyker upp skjuts debatten på framtiden och klara ställningstaganden ger plats för en ganska allmän kritik av de rådande förhållandena. När vänstern kom till makten (regeringen Jospin 1997-2002) visade sig den röd-röd-gröna koalitionen oförmögen att ta an sig strukturproblemen som t.ex. pensionsfrågan. 2010, femton år efter strejken, saknar partiet fortfarande en klar åsikt om hur pensionssystemet skall reformeras.

I stället fylls det interna partilivet av förhandlingar och taktiska allianser mellan de olika fraktionerna. PS (och mer generellt den franska vänstern) har alltid varit uppdelad i "strömningar" (*courants*), varav de största har sina egna organisationsstrukturer (interna val, seminarier, möten, internetsidor...) medan andra för en mer informell tillvaro. Fraktionernas relativa styrka mäts vid varje partikongress i antalet röster avlagda för deras respektive motioner. Skiljelinjerna är delvis ideologiska men präglas starkt av taktiska överväganden, av ett komplicerat spel av ständigt skiftande allianser, sammanslagningar och utbrytningar. Teoretiskt sett har partiledningen till uppgift att framställa en "syntes" av de olika motionerna och på så sätt ena partiet, men också det arbetet präglas starkt av taktik och rösträkning.

Det skulle ta lång tid att presentera en utförlig förteckning över partiklubbar och fraktioner som utgör partiets interna liv, så låt oss hålla oss till det väsentliga. På högerflygeln finns sedan 1990-talet en "socialdemokratisk" fraktion, tidigare ledd av Dominique Strauss-Kahn, en av centralfigurerna inom partiet (idag chef för IMF, men hans anhängare hoppas på att han ändå ställer upp i nästa val). Det är här som ordet "förnyelse" hörs som mest: PS skulle behöva ett franskt Bad Godesberg-program, alltså ett fullt erkännande av den fria marknaden som den verklighet i vilken partiet vill verka, ett ökat intresse för den privata sektorn och mindre "etatism" i

relationen till samhället. Fraktionens styrka har växlat genom tiderna, men en grov uppskattning är att den stöds av 20-25 procent av medlemmarna.

Vänsterflygeln leds sedan två år av Benoît Hamon, som tagit över från äldre partikolleger som Jean-Luc Mélanchon (som lämnat partiet för att bilda ett nytt parti till vänster om PS) och Henri Emmanuelli. Tongången kan bli nog etatistisk; t.ex. föreslog Hamon i samband med den ekonomiska krisen 2008/2009 att man skulle gå tillbaka till reglerna från 1970-talet där företagen behövde ett godkännande av den lokala förvaltningen för att friställa personal; förvaltningen skulle avgöra om de åberopade ekonomiska skälen var giltiga eller ej. "Förnyelsen" betyder här en starkare förankring till vänster och förmågan att frigöra sig från "socialliberala dogmer" som dominerat partiet sedan 1980-talet. I den ekonomiska krisens spår har Hamons ställning vuxit, och man uppskattar att hans fraktion står för ca 30 procent av medlemmarna.

Någonstans mellan de två ligger huvudfåran och partiledaren Martine Aubry, stödd av flera fraktioner och av den traditionella partitoppen (t.ex. Laurent Fabius). Även här pratas om förnyelse, men tonvikten ligger ändå på kontinuitet, partiets enhet och gamla, "beprövade" arbetsätt.

Mellan de tre pendlar en rad mindre grupperingar och individuella folkvalda, framför allt de som tidigare stött Ségolène Royal men som nu söker en ny plats inom partiet. Det handlar ofta om yngre folkvalda (t.ex. Manuel Vals) för vilka "förnyelse" framför allt betyder generationsväxling och "plats åt de unga".

Många väljare och PS-anhängare hade hoppats på att "förnyelsen" skulle bäras av Ségolène Royal, presidentkandidaten från 2007, och Royal har ofta uppmanat partiet till uppbrott från det gamla. Hennes kritik har gällt framför allt det förstelnade partilivet: bristen på debatt, oförmågan att öppna sig för nya sociala grupper, odemokratiska metoder på partikongresser o.s.v. Det var också Royals idé att lansera en kampanj för att få in nya medlemmar i partiet före presidentvalet, genom att sänka medlemsavgiften och förenkla inträdesprocedurer – de s.k. 20 euro-medlemskortet (i ett parti där man traditionellt betalar en procentsats av lönen i medlemsavgift). Enligt uppskattningar strömmade på det viset ca 80 000 nya medlemmar in i partiet, men de flesta av dem har lämnat det inom loppet av ett eller två år. Det finns många lokala vittnesmål om dåliga relationer mellan de "gamla" och de "nya" medlemmarna: nykomlingarna hade svårt att

identifiera sig med det interna fraktionsspelet, som börjar redan i de lokala klubbarna. En del av dessa nya anhängare har istället hamnat i Royals personliga närverk, "Désir d'Avenir", som inte är en partifraktion utan en oberoende, mer eller mindre landsomfattande struktur.

Royals mediala talang och hennes höga popularitet räckte dock inte för att bryta motståndet inom partiet (saker skulle säkerligen se annorlunda ut om nu hon hade vunnit valet...). Hon begick en rad taktiska misstag, både före och efter valet, och hennes karismatiska ledarstil och ständiga anspråk på att vara partiets naturliga ledare förvärrade snabbt relationerna med resten av partitoppen. Den konflikten blev allt bittrare med tiden och skulle egentligen ha fått en upplösning på partikongressen i Reims 2008, men det avgörande som många hade hoppats på uteblev: Martine Aubrys motion vann med en minimal röstövertag – ca 100 rösters övertag – och hennes redan svaga legitimitet solkades dessutom av anklagelser om valfusk.

Sedan dess befinner sig partiet i ett dödläge: Aubry och de andra partiledarna har lyckats neutralisera Royal, som förlorat de flesta av sina tidigare anhängare bland de folkvalda och verkar alltmer isolerad, men de har inte lyckats med mycket mer. Det råder något slags tyst konsensus om att det i dagsläget inte är värt att försöka lösa de ideologiska konflikterna, och man fokuserar alltmer på själva ledarfrågan – vilket är föga förvånande med tanke på presidentvalet (2012). Det senaste förslaget att bryta blockeringen är att organisera ett förval enligt amerikanskt mönster, alltså öppet inte bara för partimedlemmarna utan också för partiets anhängare. Hur detta skall gå till praktiskt förblir oklart, i alla fall visar opinionsundersökningar att Royal har förlorat sin ställning som partiets "naturliga" presidentkandidat.

Stödet för framtida PS-kandidat i presidentvalet 2012

	bland väljarna	bland PS-anhängarna
Dominique Strauss-Kahn	27%	25%
Martine Aubry	25%	27%
Ségolène Royal	9%	11%

Källa: Ifop, februari 2010

Radikalvänstern: många partier med få framgångar

Längre ut på vänsterkanten trängs flera små partier om begränsat politiskt utrymme: det gamla Kommunistpartiet, det nybildade Vänsterpartiet (Parti de Gauche), en utbrytning från Socialistpartiet ledd av Jean-Luc Mélanchon (Frankrikes motsvarighet till Oscar Lafontaine, men mycket mindre framgångsrik i sin strategi), den "nya" radikalvänstern med Olivier Besancenots NPA (Nouveau Parti Anticapitaliste, en sammanslagning av Ligue communiste révolutionnaire (LCR) och en rad mikroskopiskt små partier), samt den "gamla" radikalvänstern (Lutte ouvrière). Hur mycket väger var och en av dessa aktörer, och hur mycket väger de tillsammans? Det är svårt att säga med tanke på att en del av dem är helt nya eller nyligen ombildade, men man får en viss bild med hjälp av opinionsmätningarna inför det annalkande regionalvalet:

UMP + några mindre högerpartier (gemensamma vallistor)	30%
PS	28%
De Gröna/Europe Ecologie	12%
Front National (FN, extremhögern)	8%
Front de la Gauche (allians mellan Kommunistpartiet och Vänsterpartiet)	7%
Modem (François Bayrou)	4%
Lutte ouvrière (LO)	2,5%
Nouveau Parti Anticapitaliste (NPA)	1,5%

Källa: TNS Sofres-Logica, 4 mars 2010

Som vi ser är det bara Front de la Gauche (en allians mellan Parti de Gauche och Kommunistpartiet) som lyckas hävda sig någorlunda väl till vänster om PS. En god nyhet för Kommunistpartiet, som annars glider nedför en sluttande backe sedan 1980-talet (3,4 procent i presidentvalet 2002, 1,9 procent i presidentvalet 2007). Det låga väljarstödet för NPA visar däremot att Olivier Besancenots projekt att skapa ett nytt stort "antikapitalistiskt" block har misslyckats. Det trotskistiska LCR har döpts om till NPA, men utvidgningen har misslyckats i och med att både Kommunistpartiet och Lutte Ouvrière har valt att stå utanför (tydligen i reaktion på Besancenots anspråk som den naturlige ledaren för extremvänstern). Det misslyckandet är en god nyhet för vänstern i den meningen att Besancenots linje alltid har varit att vägra samarbeta med Socialistpartiet, medan såväl Mélanchon som Kommunistpartiet tvärtom söker samarbete för att "dra PS åt vänster".

De Grönas uppbrott

Vänsterns enda riktiga framgång på senaste år har skördats av De Gröna: deras nybildade nätverk "Europe Ecologie" fick hela 14 av Frankrikes 72 platser i EU-parlamentet 2009. De Gröna har gjort bäst ifrån sig i Parisregionen, i inre Paris (ca 30 procent av rösterna i vissa stadsdelar) samt i sydöstra Frankrike, alltså i de områden där PS har gjort ett katastrofval. Det handlar alltså om väljare som byter parti inom vänsterblocket, vilket knappast är förvånande med tanke på läget inom Socialistpartiet. Men ingenting tyder på att De Grönas frammarsch ökar den samlade vänsterns röstpotential.

Allmänt sett kan man säga att partiet har gjort bäst ifrån sig i typiska vänsterkommuner men i de områden där den ekonomiska krisen har varit relativt mild, framför allt i Parisregionen (7 procentenheter före Socialistpartiet). I de mest krisdrabbade kommunerna har flykten från Socialistpartiet varit mindre eller gått till andra partier (framför allt till den nybildade Front de la Gauche). Jämfört med andra partier inom vänstern är De Grönas väljare oftare kvinnor, yngre och välutbildade, men bilden har börjat förändras i och med de sista valen: partiet har nått nya väljargrupper (äldre personer, lågutbildade, väljare med arbetarbakgrund o.s.v.). De Grönas väljare har också fått en klarare vänsterprofil: andel som definierar sig själva som "vänster" har ökat från 66 procent 2002 till 78 procent 2009.

Hur skall man förklara denna framgång? Partiet red naturligtvis på en grön våg som sveper genom hela det franska samhället, med den förklaringen räcker inte fullt ut. Den gröna vågen var i mångt och mycket redan på plats 2007, vilket inte hindrade De Gröna från att göra ett katastrofval: Dominique Voynet fick knappt en halv miljon röster, en halvering jämfört med presidentvalet 2002.

Tröttheten på Socialistpartiet har naturligtvis spelat in, men en annan, viktig del av förklaringen har med den interna partikulturen och dess "förnyelse" att göra. På samma sätt som Royal har De Gröna velat gjuta nytt liv i ett slitet parti genom att "öppna" det för nya ansikten och nya röster. Det var idén bakom nätverket "Europe Ecologie": "fånga upp" kända profiler utanför den traditionella politiken (journalister, ledare för NGOs, aktivister från föreningslivet) och sätta upp dem på valbara platser sida vid sida med "riktiga" politiker. (De Grönas lista ("Europe Ecologie") följde principen "varannan grön": en kandidat från De Gröna, en "obunden", en från De Gröna o.s.v.) Till exempel i Parisregionen återfanns Eva Joly, före detta domare känd för sin kamp mot

korruption inom det politiska livet, som nummer två på listan. Man kan också nämna Patrick Jadot från Greenpeace och många andra, mer eller mindre medialt exponerade personligheter som hittills inte sysslat med partipolitik. Inför nästa presidentval kommer De Gröna/Europe Ecologie troligen att tillämpa samma metod vid valet av partiets presidentkandidat: det troliga valet blir journalisten och författaren Nicolas Hulot, berömd i Frankrike för sitt miljöengagemang.

Det bör samtidigt påpekas att denna förnyelse (precis som Royals misslyckade försök inom PS) är tvetydig just i ett demokratiskt perspektiv: den spelar på tröttheten med det "klassiska" partilivet och viljan att se något "nytt" i politiken, men det sker på bekostnad av den interna demokratin. De Gröna är ett litet parti med en stor intern splittring, helt i takt med den "klassiska" franska partikulturen. Men till skillnad från PS har de en välfungerande intern demokrati: politiska ställningstaganden förankras internt, kandidater till vallistor röstas fram av partiet o.s.v. Kontrasten med "Europe Ecologie" kunde inte vara större: det handlar om ett litet informellt nätverk samlat kring en centralfigur (Danny Cohn-Bendit), utan några som helst formella beslutsvägar. De "obundna" kandidaterna på vallistorna handplockades och ställdes upp på listorna utan någon som helst debatt. Dessa nya EU-parlamentariker har tagit med sig frisk luft men också en rad högst varierande politiska åsikter, som ibland kan gå på tvären mot De Grönas politik. Och det finns ingen instans för att avgöra "vad som gäller".

Sedan valet 2009 råder det alltså en viss förvirring kring relationen mellan de två strukturerna: ska Europe Ecologie upplösas i De Gröna, eller tvärtom ta över partiet? Dessutom finns det en (liten) risk att de "nya gröna" försöker slita loss partiet från vänsterblocket. På 1980-talet dominerade en "varken-höger-eller-vänster"-linje inom partiet, tills en ny ledning förankrade det klart till vänster i början på 1990-talet. Den vägen kröntes med den röd-röd-gröna regeringen Jospin. Men många av de nya "obundna" kandidaterna verkar plädera för en återgång till den förra linjen.

En oviss framtid till mötes

"I väntan på idédebatten bör vi förnya våra partistrukturer och vårt sätt att utöva politik" – så kan man sammanfatta de senaste årens förvecklingar inom den franska vänstern. Ségolène Royals försök att förändra Socialistpartiet inifrån har misslyckats, precis som Olivier Besancenots försök att övervinna den traditionella "sektarism" som präglar fransk radikalvänster. Men De Grönas försök med Europe Ecologie har skördat stora framgångar (så ser det i alla fall ut just nu). De annalkande regionalvalen blir ett viktigt test för den strategin, men även om resultatet blir positivt

kvarstår frågan hur den dubbla strukturen kommer att fungera i längden, och hur mycket "polyfoni" som egentligen kan accepteras av ett parti som är vant vid att ha en enhetlig linje och tala med samma röst.

Grundproblemet och nyckeln till framtiden ligger naturligtvis i Socialistpartiet; trots goda resultat på lokal nivå verkar partiet som förlamat inför Sarkozy. Eftersom kampen mellan Royal och Aubry egentligen blev oavgjord fruktar många ett Royal kommer att ställa upp som oberoende kandidat 2012, om hon inte vinner primärvalen (vilket verkar föga troligt), om nu sådana verkligen kommer till stånd.

Man kan spekulera länge över varför Ségolène Royal misslyckades med att ta över ledarskapet inom partiet. En del av förklaringen är Royal själv: hur kritisk hon än må vara gentemot "partibossarna" är hon själv ett barn av partiet och mer generellt av det franska elitsystemet. 1980 gick hon ut elitskolan för topptjänstemän (ENA) och hennes första politiska uppdrag kom redan 1981, när hon blev anställd i Mitterrands presidentstab. Det är alltså ingen nykomling eller "outsider" som ville "riva ner murarna". Hennes auktoritära stil (som påminner mycket om Nicolas Sarkozy) vittnar om att hon präglas av samma politiska kultur som så många andra franska politiker, som tror att "förnyelsen" bärs fram av en stark, karismatisk ledare. Till skillnad från Sarkozy eller "läromästaren" Mitterrand visade hon sig däremot oförmögen att bilda politiska allianser och konsolidera sitt stöd när hon stod på toppen av sin makt.